

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії

**Digital Transformations and innovative technologies in the
economy: challenges, realities, strategies**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 17-19 червня 2022 р.)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 5 від 17 листопада 2022 р.)*

E45 Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформации та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії»/ за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 75 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформации та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Digital transport and innovative technologies in the economy: challenges, realities, strategies" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2022
© Сумський державний університет, 2022

ЗМІСТ

<i>Oleksandra Tverezovska</i> <i>Viktoria Alekseieva</i> <i>Olha Chumak</i>	Advantages of digital marketing in modern life.....	5
<i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Maryna Brychko</i> <i>Veronika Litovtseva</i>	The significance of information technologies as an innovation factor in business activities in Ukraine	7
<i>Олена Кравченко</i> <i>Олексій Шаповал</i> <i>Алла Дмитренко</i>	Public and financial services in the contex of digitalization.....	10
<i>Liliia Derkach</i> <i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Олена Крухмаль</i> <i>Коломієць П.Ю.</i>	Блокчейн технологія у бухгалтерському обліку й аудиті.....	13
<i>Олександр</i> <i>Тверезовська</i> <i>Вікторія Білошанка</i>	Role of sustainable finance in environmental protection in Ukraine.....	15
<i>Daria Tymoshyk</i> <i>Nataliia Letunovska</i> <i>Valeriia Koroshchenko</i>	Інструменти превентивного управління проблемними кредитами в умовах воєнного стану..	18
<i>Олена Пахненко</i> <i>Anzhelika Shalda</i> <i>Mária Pomffyová</i>	Тенденції розвитку банківських інновацій в Україні.....	22
<i>Yevhen Nikitchenko</i> <i>Anna Korzh</i> <i>Anastasiia Samoilkova</i> <i>Андрій Семенов</i>	Impact of information technologies on the activities of small and medium-sized enterprises.....	26
<i>Олександра Тверезовська</i> <i>Ірина Кожушко</i> <i>Олена Kryklii</i>	Marketing innovations in the activities of medical institutions under the influence of COVID-19.....	29
	The role of digital technologies in responding to COVID-19.....	31
	The influences of the digital economy on the degree of participation and trust in the responsible authorities.....	34
	Advantages and disadvantages of using cryptocurrency by enterprises.....	38
	Digital business communications as a direction of innovation transfer in the context of the COVID-19 pandemic.....	41
	Фінтех-екосистема: складові успішного розвитку ...	43
	Стан, основні тенденції та управління зовнішнім державним боргом України.....	47
	Conditions that determine the effectiveness of the use of immersive learning technologies.....	51

<i>Артем Сергеев</i>	Вплив штучного інтелекту на соціально-економічні системи.....	55
<i>Lyudmila Ryabushka</i>	Analysis of factors influencing foreign direct investment in Ukraine.....	58
<i>Andrii Yusiuk</i>	Modern trends of digital business communications and innovation transfer in medicine.....	62
<i>Anastasiia Samoilikova</i>		
<i>Margaryta Popelnuh</i>		
<i>Ігор Рекуненко</i>	Особливості використання монетарних інструментів національним банком України для впливу на грошовий ринок.....	64
<i>Артем Сергеев</i>		
<i>Олександра Тверезовська</i>	Стан, основні тенденції видатків державного бюджету України.....	68
<i>Анастасія Федан</i>		
<i>Svitlana Pokhylko</i>	State approach to digital transformation in Ukraine.....	72
<i>Anna Yeremenko</i>		

СТАН, ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

*Тверезовська Олександра, викладачка-стажист
Федан Анастасія, студентка гр. БС-11
Сумський державний університет, Україна*

Державний бюджет є однією з головних частин сучасної країни за допомогою якого здійснюються всі провідні фінансові механізми. Видатки державного бюджету України, відіграють важливу роль забезпеченні стабільного розвитку країни. Якщо країна має певну суму фінансових ресурсів, то тільки тоді держава зможе виконувати покладені на неї функції та забезпечити високий рівень суспільного життя. Проблема ефективного використання бюджетних коштів та взаємодія з ними, наразі є дуже актуальною.

Дослідження питань доходів і видатків Державного бюджету України викликає інтерес, а все тому що сам бюджет може наглядно показати рівень економічного розвитку. На бюджеті країни дуже сильно відбиваються важливі економічні, соціальні, політичні проблеми суспільства. Тому питання стосовно видатків бюджету має на собі все більше детальної уваги.

Зважаючи на Бюджетний кодекс України видатки бюджету – це кошти, які спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбаченим відповідним бюджетом за винятком коштів на погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум[2].

Важливим інструментом впливу у всі часи на розвиток економіки та соціальної сфери, завжди був бюджет країни. Рівень організації бюджетного процесу відзеркалює дієвість бюджетної політики та її вплив на економічну стабільність і соціальний рівень життя у державі[6].

Державні видатки можна розділити, так само як і доходи, відповідно до рівня розміщення.

- централізовані, тобто з бюджету та фондів цільового призначення;
- децентралізовані, тобто витрати на підприємства державного сектора.

Державні витрати можуть також розподіляти за роллю в суспільному виробництві на: поточні витрати та на витрати розвитку.

– Поточні витрати – це витрати з бюджету на фінансування мережі установ, різних державних підприємств та заходів стосовно соціального захисту. Загалом це витрати, які не несуть за собою зворотних коштів, тобто коли держава бере кошти з державного бюджету на ці установи, то вона не має на меті отримання прибутку [1];

– Витрати розвитку – це витрати, які мають інвестиційний характер або фінансування структурного перетворення народного господарства для покращення країни.

Бюджетні установи витрачають фінансові надходження відповідно до видатків та доходів та складаються за функціями, економічними кодами бюджетної класифікації. Щоб краще зрозуміти видатки державного бюджету, треба розглянути на які критерії вони поділяються та які їх особливості.

Видатки бюджету, якщо опиратися на данні Бюджетного кодексу України, поділяються на:

- Функціями, які виконують видатки або те що виконують за допомогою їх (функціональна класифікація);
- Економічною характеристикою операцій (економічна класифікація);
- Ознакою головного розпорядника коштів (відомча класифікація);
- Бюджетними програмами (програмна класифікація) [2].

Видатки бюджету показують напрямки і цілі бюджетних асигнувань, котрі визначаються характером досить різноманітних функцій держави. Постає важливе завдання – формування системи видатків, елементи якої були б збалансованими, а їх сукупність забезпечувала би максимально ефективне досягнення мети бюджетної системи.

Для аналізу стану видатків 2016-2021 рр. ми повинні проаналізувати дані на рисунку 1.

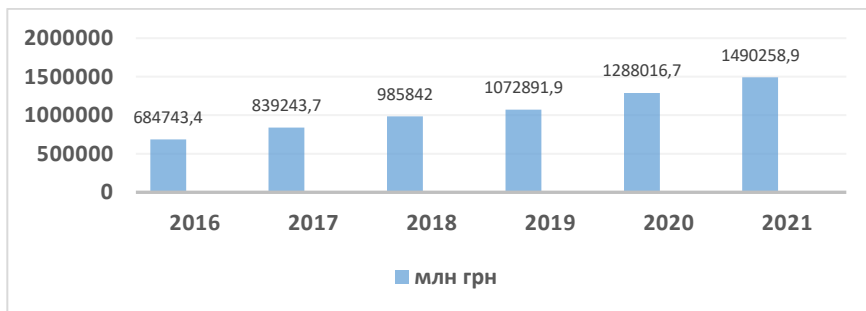

Рисунок 1.1 - Видатки державного бюджету України 2016-2021 рр. [4]

За даними Міністерства фінансів України, ми можемо зауважити стрімку тенденцію до збільшення витрат, що свідчить про те, що держава з кожним роком збільшує витрати на окремі категорії для покращення економіки країни та життя населення. Найменше витрат було у 2016 році та склали 684743,4 млн. грн., а найбільше у 2021 році та склали 1490258,9 млн. грн.. В основному це було спричинено тим, що почала активно прогресувати

корона криза, саме через це видатки з державного бюджету почали стрімко збільшуватися на окремі категорії та ще важливим аспектом є те, що видатки не співпадали з прогнозами на майбутнє, тому прогнозовані витрати на наступний рік збільшували. Видатки у 2018 році, відносно 2017 – зросли на 17,4%, а в 2019, знову на 9,1%.

Через стимулюючі заходи державної політики, економіка країни поступово почала відновлюватися та поступове зростання ВВП у першому півріччі 2021 року на 1,8% прогнозувало подальші позитивні тенденції щодо зменшення видатків та збільшенню прибутку, але цього не достатньо, адже у 2020 році, ВВП за цей же період, скоротилось на 4%.

Загалом видатки в Україні майже завжди перевищали доходи, що свідчить про не надто ефективну політику у сфері формування та управління видатків бюджету.

Важке становище економіки через COVID 19, від якого і по нині країна поступово намагається відійти та відновити економіку, щоб вона працювала у відповідному темпі, пригнітила збройна агресія та бойові дії на території України, наслідками якої у економічному профілі стало зниження державного бюджету, що призведе до збільшення дефіциту бюджету, так за перші 4 місяці 2022 року, дефіцит державного бюджету склав 146,6 млрд грн, а на 5 місяць- зріс до 263,2 млрд грн. Витрати державних фінансів значно зростають під тиском військових та соціальних видатків [5].

Питання удосконалення системи є дуже важливим, адже якщо витрати не будуть перевищувати доходи це дасть значний поштовх для розвитку економіки країни та інших сфер життя, які також є дуже важливими.

В сучасному економічному світі є важливим питання оптимізації та ефективного управління державними видатками. Наразі система управління та ефективного розподілу видатків, в Україні не є ефективною, про це свідчить поступове збільшення витрат на обслуговування як зовнішнього так і внутрішнього боргу також неефективне або зовсім відсутність виконання поставлених цілей.

У 2018 році були визначенні основні напрямки реалізації бюджетних коштів. Наразі був вперше створений бюджет на середньострокову перспективу на основі бюджетної резолюції 2018-2020 рр. Це трирічний план формування бюджету кошти з якого будуть орієнтуватися на фінансування реальних програм та галузей[3].

Для вдосконалення бюджету, потрібно ввести подвійну систему державного бюджетування, тобто стратегічну та тактичну. Стратегічна система, вона потрібна для того, щоб виокремити головні цілі та сфери на які будуть фінансуватися як за рахунок внутрішніх джерел так і за рахунок зовнішніх запозичень. А тактичний бюджет буде формуватися за рахунок поточних доходів тобто податків .

Також потрібно ввести комплексний підхід до управління державним боргом, який буде базуватися на науково обґрунтованих теоріях оптимізації структури Державного бюджету України і узгоджене зі стратегічними завданнями макроекономічної політикою держави. Загалом це унеможливить зростання державного боргу, що в подальшому призведе до зменшення витрат на обслуговування боргу.

Також не менш важливим аспектом є приватизація держаних підприємств, для того щоб не витрачати кошти на утримання збиткових підприємств. Удосконалення програмно-цільового підходу щодо державних витрат, зменшить їх. В основу цього підходу має бути покладений принцип ефективності, спрямований на досягнення саме кінцевого результату, адже він в першу чергу націлений на включення капітальних витрат, які в свою чергу будуть представлені у вигляді бюджетних програм розвитку. Специфікація державних програм розвитку забезпечує безперервність фінансування бюджетних програм, підвищить ефективність макроекономічного планування бюджетних коштів і суттєво спростить контроль за їх цільовим використанням.

Таким чином, витрати державно бюджету постають складним економічним явищем, яке потребує тотального контролю цільового забезпечення задля зменшення дефіциту бюджету. Такий складний процес має базуватися на наукових принципах і регулюватися чинним законодавством.

Список використаної літератури:

1. Бюджетна система. Навч. посіб. / Н. І. Климаш, К. В. Багацька, Н. І. Демяненко та ін. за заг. ред. Т.А. Говорушко. – Львів «Магнолія 2006», 2014. – С. 130-155.
2. Бюджетний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>(дата звернення – 12.06.2022).
3. Дюк А. А. Формування системи видатків державного бюджету та їх оптимізація. Ефективна економіка. 2018. № 3.
4. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт.URL:<https://minfin.com.ua/>(дата звернення – 10.06.2022).
5. Національний інститут стратегічних досліджень: Виконання бюджету в умовах війни: прогноз, тенденції URL :<https://niss.gov.ua/en/node/4516> (дата звернення – 10.06.2022).
6. Тарасюк М.В., Сироветник О.С. Доходи бюджету в системі соціально-економічного розвитку України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 21. Ч. 2. URL : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/21_2_2018ua/21.pdf(дата звернення – 12.06.2022).